Replik: Även fack och arbetsgivare har ansvar för utrikesfödda

Dagens Nyheter den 18 oktober 2021

I en replik på vår debattartikel, där vi bland annat föreslog sänkta lägstalöner för att förbättra integrationen av utrikes födda, skriver LO-ekonomerna Thomas Carlén och Torbjörn Hållö att högre minimilöner enligt forskningen inte nödvändigtvis leder till färre jobb. De undviker dock att nämna svenska studier.

I stället hänvisar de till Nobelpristagaren David Cards forskning om minimilöner, men resultaten i hans studie av amerikanska snabbmatsrestauranger saknar extern validitet. Resultaten är inte överförbara till svenska förhållanden, främst för att minimilönerna i USA är hälften så höga som i Sverige och minimilönens höjd är av avgörande betydelse för sysselsättningseffekterna.

Även den tyska minimilönen ligger på en lägre nivå än i Sverige. Den mest relevanta empirin avser Sverige och andra nordiska länder med höga lägstalöner. Enligt en forskningsöversikt tyder de flesta av dessa studier på att högre minimilöner leder till negativa sysselsättningseffekter och att dessa är koncentrerade till utsatta grupper.

Vårt förslag om sänkta lägstalöner är inte särskilt detaljerat, utan får betraktas som en önskvärd färdriktning. Carlén och Hållö påpekar att det inte går att öronmärka löner för utrikes födda och det har vi inte heller föreslagit. Sänkningarna bör avse nya typer av jobb med låga kvalifikationskrav för att minimera negativa effekter på inkomstfördelningen.

Carléns och Hållös påstående att de nya yrkena inte behövs vederläggs av en enkät som Arbetsmarknadsekonomiska rådet riktade till arbetsgivare 2016. En tredjedel av företagen uppgav att de skulle anställa personer till nya typer av jobb om det kunde ske till löner på 14 000–15 000 kronor. Dessa nya jobb avsåg företrädesvis olika avlastningsfunktioner: vaktmästare, receptionister, allt-i-allo, handräckning/hantlangning (på byggen), ”plock och pack” (på lager) med mera. Eftersom dessa avlastningsfunktioner gör annan personal mer produktiv är det inte självklart att deras löner skulle sjunka, som Carlén och Hållö befarar, utan de kan tvärtom höjas.

I en annan replik föreslås att arbetsgivare ska bli mer inkluderande gentemot utrikesfödda, vilket inte står i motsatsställning till de förslag vi framfört. Men integrationsproblemen är nu så omfattande att det inte räcker med vällovliga mångfalds- och inkluderingsstrategier hos arbetsgivare, utan grundläggande förändringar i lönebildningen måste till.

Som vi visade i vår debattartikel har arbetslösheten för utomeuropeiskt födda nu nått rekordnivåer. Ansvaret för att lösa detta allvarliga samhällsproblem ligger inte bara hos staten, utan även hos löneförhandlarna i fack och arbetsgivarorganisationer.

Nora Sánchez Gassen

Rolf Elmér
Per Skedinger